

Sarbatoarea intre meditatie si petrecere

Sarbatoarea nu este numai spirit, duh, ea este si organizare, structura si functionalitate. Sarbatoarea reprezinta o manifestare a sacrului, a sublimului, a Absolutului in lumea profana, cotidiana, a oamenilor obisnuiti.

Sarbatoarea este unul din cadrele spatiale -spatiul festiv si temporale -timpul festiv, in care va hierofana sacrul, situandu-se, dupa cum afirma Paul Drogeanu, "dincolo de profan si dincoace de sacru", dar in acelasi timp mai putin decat "sacru", in cadrul ei impletindu-se lumescul cu divinul. Sarbatoarea a fost dintotdeauna incadrata in sistemul social, fiind o manifestare eminenta colectiva.

Sarbatoarea fiind asemanata si chiar identificata cu o institutie sociala, se va incadra in sistemul social ca element component al "organizarii sociale". Sarbatoarea mentine echilibrul si buna functionare a comunitatilor umane si a societatii.

Ca orice institutie, sarbatoarea este alcatuita dintr-un ansamblu structural-functional de norme si valori, va presupune un scop. In vederea atingerii scopului propus, membrii comunitatilor vor indeplini anumite functii cu ajutorul unor mijloace materiale si simbolice.

Structura generala a Sarbatorii

Structura unei sarbatori cuprinde de obicei doua tipuri de elemente elemente spirituale -legate de latura afectiv-sentimentala a sarbatorii, si elemente materiale -referitoare la latura pragmatica a sarbatorii.

Elementele spirituale se impart in manifestari afective exterioare sau exteriorizate -rasul, plansul; si manifestari afective interioare concretizate in anumite simtaminte legate de evenimentul respectiv sarbatorit -veselie, bucurie, fericire, euforie sau teama, tristete, durere sufleteasca, ura, dispret. Elementele materiale pot fi impartite in elemente exterioare si interioare individului.

Structura generala a unei sarbatori presupune urmatoarele elemente:

Durata ce reprezinta timpul alocat desfasurarii unei sarbatori, aceasta difera de la un caz la altul. Fazele care se succed de-a lungul unei sarbatori. In functie de numarul fazelor, sarbatorile se pot diferentia intre ele.

Repetabilitatea unele sarbatori sunt unice, iar altele repetabile la un interval de timp.

Persoanele care participa -atat cu rol de actor cat si cu rol de spectator- la sarbatoarea respectiva; in functie de numarul de participanti si de ponderea rolurilor acestora, se va observa, de asemenea, o variatie intre sarbatori.

Elementele ambientale. Spatiul "inchis""deschis", perioada diurna nocturna, diverse elemente decorative si de ritual -o anumita muzica, o anumita mancare, o anumita bautura etc..

Comportamentele cerute participantilor cu ocazia respectiva vor constitui la randul lor un element

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

diferentiator in ceea ce priveste structura sarbatorii.

Existenta unor elemente pregatitoare. Unele sarbatori necesita efectuarea anumitor actiuni inainte de inceperea ei. Aceasta componenta preparatorie presupune atat o dimensiune materiala -pregatire culinara, vestimentara, ambientala, cat si o dimensiune spirituala -postul.

Elemente afective se refera la intensitatea si "semnul" sentimentelor pe care participantii ar trebui sa le aiba de-a lungul sarbatorii.

Luand ca element de referinta "repetabilitatea", sarbatorile se pot imparti in:

Sarbatori unice atunci cand evenimentul ce se afla la baza nu este repetabil pentru un individ anume, pentru un grup anume sau chiar pentru o comunitate -nasterea, inmormantarea.

Sarbatori repetabile cand evenimentul sarbatorit se poate repeta pentru individul respectiv, grup sau comunitate, generand o alta sarbatoare asemanatoare cu cea luata drept reper.

- Sarbatori ciclice. Se repeta la un interval fix de timp, intotdeauna acelasi.

Sarbatorile anuale -Revelionul, Craciunul, aniversarile personale si nationale, toate sarbatorile cu data fixa in calendarul crestin etc..

Sarbatorile sezoniere -sarbatoarea Sangiorzului (Transilvania si Banat), sarbatoarea Sf. Gheorghe (Oltenia, Muntenia, Moldova) care reprezinta deschiderea vietii pastorale; sarbatoarea Sanmetru deschizatoarea iernii pastorale.

Duminica sarbatoare ciclica saptamanala.

- Sarbatori neciclice. Se pot repeta dar nu la date fixe. Pastele este o astfel de sarbatoare.

Luand ca element de referinta "durata", se poate vorbi despre sarbatori care tin o zi (cele mai dese), dar si despre sarbatori care tin mai putin cum ar fi sarbatorile personale si ocazionale.

In dictionarul Obiceiurilor de peste an, Ion Ghinoiu, apreciaza ca durata nuntii s-a redus treptat, de la o saptamana -de joi pana miercuri dimineata, la trei zile -sambata, duminica, luni, apoi la doua zile -sambata si duminica si chiar la o masa festiva de cateva ore.

Funcțiile generale ale Sarbatorii

Sarbatoarea contribuie la realizarea echilibrarii si armonizarii societatii, asigura coeziunea necesara grupurilor, mai mult asigura durabilitatea, identitatea si unitatea grupurilor, a colectivitatii si a societatii ca intreg.

Funcția majora a sarbatorii ar putea fi, dupa parerea multora, aceea de a da sens si valoare vietii. Ideea angoaselor existentiale ai a rezolvării lor cu ajutorul sarbatorii apare prezentata deosebit de sugestiv in lucrarea Duhul sarbatorii a lui Vasile Bancila: "In adevar, in existenta obisnuita, nesarbatoareasca, mai ales trei sunt laitmotivele de suferinta ale constiintei: este ideea limitelor, contradictiilor si tuturor mizeriilor eului propriu; este conflictul cu societatea, concurenta cu semenii; si este ideea raportului dintre noi si natura sau realitatea ca atare, raport in care uneori suntem noi contrazisi, alteori noi contrariem realitatea si in care adesea avem sentimentul ca nu intelegem nimic din sensul acestei realitati generale. E aici un intreit blestem care formeaza raul constiintei.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Dar tocmai acest blestem cu trei fete dispare in sarbatoare!".

Aceasta functie de impacare generala a umanitatii este intalnita si la nivelul sarbatorilor noastre traditionale populare, sub forma unor reguli nescrise, potrivit carora omul, in zi de sarbatoare trebuie sa inceteze orice conflict, orice dusmanie cu cel de langa el si, prin urmare, cu intreaga comunitate.

Funcțiile secundare. Una dintre funcțiile secundare cele mai raspandite si cea mai importanta, chiar fundamentala pentru realizarea refacerii potentialitatilor vietii este functia de comuniune sau de solidaritate. Sarbatoarea raspunde astfel diverselor nevoi de comuniune, incepand de la comuniunea cu tine insuti si pana la comuniunea cu universul si transcendentul.

In acest sens, Vasile Bancila da sarbatorii una din definitiile cele mai cuprinzatoare si mai profunde: "Ideea de sarbatoare e o hora grava de comuniuni cu toata realitatea, cu toate aspectele ei necesare, posibile, imaginabile sau numai banuite. E o comunine cu transcendentul; e o comuniune cu natura cosmica; e o comuniune cu societatea; e chiar o comuniune cu lumea animala si vegetala si e, in sfarsit, o comuniune cu tine insuti prin contopirea sau topirea contradictiilor, deceptiilor, revendicarilor. Aceasta comuniune se infaptuieste in grade diferite, in raport cu autenticitatea traiirii sarbatorii, insa intotdeauna in directie precisa, care e chiar mersul spre sarbatoare." Sarbatoarea este, asadar, intalnire prin excelenta, iar din punct de vedere social, este ocazia de adunare a tuturor grupurilor: familie, sat, clasa sociala, popore, etnie sau natiune.

Unul dintre elementele aproape nelipsite din cadrul sarbatorii este ospatul, care, dupa parerea lui Paul Drogeniu, contribuie tocmai la iesirea din alienarea fata de semeni, prin comuna daruire si consumare a darurilor. Ospatul presupune nu doar comuniunea cu semenii, strainii sau cunoscuti ai grupului, ai familiei, ai satului, ai orasului, ci presupune si comuniunea cu cei de dincolo de hotarele asezarilor fiintei, ale stramosilor si chiar ale zeilor.

De asemenea, dansul joaca un rol important in realizarea contactului uman cu bucuria, cu sinele si cu semenii. Dansul introduce aceea bucurie a miscarii in "solemnitatea inghetata a trupului si a relatiei interpersonale cotidiene".

Dansul care exprima cel mai bine acest lucru este hora; unul dintre elementele cele mai relevante in acest sens este insasi forma sa rotunda, inchisa. Uneori, hora este reprezentata de mai multe cercuri concentrice. Energiile indivizilor care participa la hora se supun principiului sinergiei, asa incat este de asteptat ca intensitatea comuniunii sa fie maxima, depasind-o pe cea a oricarui alt joc, care ar presupune o combinatie a participantilor, diferita de cea a horei.

Funcția sarbatorii este de a "media" sacrul si profanul. Ideea de a rezolva angoasele existentiale prin intoarcerea la lumea originara, la momentul dinaintea crearii Cosmosului, reapare mereu, de-a lungul timpului in ideea de sarbatoare.

Comunicarea cu transcendentul, care are loc de asemenea in cadrul sarbatorii, si proiectarea intr-o altfel de lume se produc cu ajutorul diferitelor mijloace. Unul dintre cele mai intalnite mijloace ar fi masca. Sarbatoarea ar fi si ea o masca pusa pe fata duratei cotidiene si, in acelasi timp, pe obrazul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

timpului sacru. Masca este un element de madiere intre sacru si profan, ea face ca trecerea din lumea cotidiana in acea "altfel de lume" sa nu mai prezinte nici un fel de pericol pentru individul pamantean. Prin functia majora a institutiei sarbatorii s-ar putea spune, in ultima instanta, ca masca reprezinta chiar "un loc de popas in cautarea fiintei esentiale".

Sarbatorile reprezinta repere in situarea istorica si geografica a civilizatiilor; de asemenea are o putere deosebita si fascinanta in caracterizarea etnica, in cimentarea grupurilor etnice, ea reprezentand un pact social, o reitalnire pentru afirmarea unitatii si legaturilor unui popor. Sarbatoarea a fost de multe ori definita ca depozitar al sufletului popular, "nicaieri si nici intr-o alta forma, esenta colectiva, comuna, a fiintei umane, nu este mai complet realizata ca in atemporalismul sarbatorii", Ilie Badescu.

In afara rezolvarii angoaselor care tin de imposibilitatea obtinerii unei comuniuni adecvate, pentru a le reda indivizilor sau societatii un anumit echilibru prin ceea ce se numeste "sentimentul solodaritatii", sarbatoarea este implicata si in rezolvarea unor angoase ca cele "interstadiale", de exemplu. Riturile de trecere, ca nasterea, nunta si inmormantarea, pot fi clasificate ca "momente de criza existentiala" care, odata infatisate in forma festiva, vor fi rezolvate cu siguranta.

Din punct de vedere teologic, sarbatoarea are cateva functii importante pentru viata noastra religioasa:

- Rost comemorativ sau aniversar (anamnetic);
- Rost latreutic;
- Rost pedagogic, educativ;
- Rost soteriologic.

Functia comemorativa provine din faptul ca sarbatoarea este in general, destinata sa intretina de-a lungul vremii in constiinta generatiilor de credinciosi amintirea momentelor sau faptelor memorabile si a persoanelor sfinte, pentru ca ele sa nu fie uitate. "Unele sarbatori ne duc cu gandul nu numai la faptele din trecut, ci si la cele ce vor fi in viitorul indepartat, cum este, de exemplu, Duminica Infricosatoarei Judecati (a lasatului sec de carne); sarbatorile au, deci, si sens eshatologic, ele reprezentand nu numai memoria Bisericii, ci si asteptarea ei, nadejdea si anticiparea implinirii fagaduintei Divine".

Sarbatorile au si o functie latreutica, deoarece ele sunt prilejuli si forme de expresie ale cultului de adoratie si de veneratie sau mijloace de a preamari pe Dumnezeu si pe sfinti. Mai mult, personajele sfinte sarbatorite constituie pilde pentru credinciosi, ca exemple si imbolduri spre virtute si spre desavarsirea in viata religios-morala. Sarbatorile vor avea, deci, si o functie educativa si de aceea de multe ori sunt considerate ca fiind o scoala a vietii crestine.

Sarbatorile detin si un rol numit de teologi soteriologic, ele fiind, astfel, nu doar popasuri de odihna pentru trup, ci si momente de reculegere si recomfortare pentru suflet.

Din orice perspectiva am privi lucrurile, sarbatoarea apare ca avand functia universala de a

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

introduce in lume fericirea, sub orice forma ne-am imagina-o. Organizarea totala a existentei pe care o presupune sarbatoarea se va baza tocmai pe fericire, ca rezultat al refacerii potentialitatilor vietii si, deci, ca o rezolvare a angoaselor existentiale.

In continuare voi prezenta pe scurt cateva sarbatori si ceea ce presupun ele.

Sanzioanele sau Dragaica, este o sarbatoare care apartine categoriei sarbatorii poulare si care prezinta, in principal, caracteristicile de a fi repetabila, ciclica -anuala, cu data fixa 23-24 iunie, nocturna, agrara. Este sarbatoarea de maturizare a timpului calendaristic -in apropierea solatitiului de vara, deci este sezoniera. Deschide un ciclu de renovare a timpului.

Nasterea Domnului (Craciunul), este o sarbatoare care face parte din categoria sarbatorii bisericesti si are, in general, urmatoarele caracteristici: este repetabila, ciclica -anuala, cu data fixa 25 decembrie, data praznicului, nocturna. Dupa obiect si importanta este o sarbatoare domneasca, mare, presupune o pre-serbare (20 decembrie se considera a fi inceputul) si o dupa-serbare (31 decembrie). In calendarul bisericesc ocupa al doilea loc, dupa Paste (cu 39 de zile), in ceea ce priveste durata serbarii praznicelor imparatesti, si anume 12 zile. Presupune abundenta alimentara si alimente rituale.

Ziua Nationala, este o sarbatoare caracteristica civilului si are urmatoarele particularitati: este repetabila, este ciclica -anuala, are data fixa, este diurna si prezinta caracter national. Functia sa principala este aceea de solidaritate nationala si etnica.

Sarbatorirea reusitei la facultate, este o sarbatoare civila si se defineste prin faptul ca este unica, neciclica, mobila, diurna sau nocturna, prezinta caracter personal. Functia sa principala este de a celebra un eveniment important pentru un individ, dar si pentru familia sau grupul din care face parte, are o functie de impartasire a bucuriei, de comuniune.

Bibliografie

1. Ion Ghinoiu, Obiceiuri populare de peste an, Ed. Fundatiei Culturale Romane, Bucuresti, 1997.
2. Romulus Vulcanescu, Fenomenul horal, Ed. Ramuri, Craiova, 1994.
3. Ene Braniste, Liturgica generala, Ed. Institutului Biblic si de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, Bucuresti, 1985.
4. Ioan Mihailescu, Curs de Sociologie Generala, Bucuresti, 1995.
5. Vasile Bancila, Duhul Sarbatorii, Bucuresti, 1996.